

**ТОШКЕНТ ДАВЛАТ
ИҚТИСОДИЁТ
УНИВЕРСИТЕТИ**

**ЎЗБЕКИСТОН
РЕСПУБЛИКАСИ
ФАНЛАР
АКАДЕМИЯСИ**

**ЎЗБЕКИСТОН
РЕСПУБЛИКАСИ
ДАВЛАТ БОЖХОНА
ҚЎМИТАСИ
БОЖХОНА
ИНСТИТУТИ**

**“ЎЗБЕКИСТОН ИҚТИСОДИЁТИНИНГ
ИННОВАЦИОН РИВОЖЛАНИШИ ДОИРАСИДА
ТАШҚИ ИҚТИСОДИЙ ФАОЛИЯТНИ ДАВЛАТ
ТОМОНИДАН ТАРТИБГА СОЛИШНИНГ
ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ”**

**мавзусида республика илмий-амалий анжумани материаллари
тўплами**

Сборник материалов научно-практической конференции на тему

**“АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ
ГОСУДАРСТВЕННОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ
ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ
В КОНТЕКСТЕ ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ
ЭКОНОМИКИ УЗБЕКИСТАНА”**

Тошкент шаҳри, 2019 йил, 24 апрель

6. Оптимизация внутренних миграционных процессов. Содействие эффективному использованию трудовых ресурсов.

Реализация предложенных мер, с одной стороны, будет способствовать дальнейшему улучшению формирования занятости населения республики, упорядочению учета занятости, с другой стороны, усилению социальной защиты граждан, ищущих временные и разовые работы за рубежом.

*Б.А. Исламов, ТДИУ Жаҳон
иқтисодиёти кафедраси
профессори, и.ф.д.*

ТАШҚИ ИҚТИСОДИЙ ФАОЛИЯТНИ ДАВЛАТ ТОМОНИДАН ТАРТИБГА СОЛИШНИНГ ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ

Мухтарам анжуман иштирокчилари, барчамизга маълумки, бугунги кунда республикаимиз иқтисодиётида барча соҳаларда шиддатли ўзгаришлар рўй бермоқда, барча соҳа ва тармоқларда инновациялар, янгиликлар жорий қилиниши орқали жаҳон ҳамжамияти билан ҳамнафас ютуқларга эришиб борилмоқда. Жумладан, ташқи иқтисодий фаолият нингҳам кўлами кенгайиб кундан-кунга ҳам таркибий тузилиши жиҳатидан, ҳам шакли ва ўзига хослиги жиҳатидан ўзгариш, ривожланишга юз тутиб, доимий тадқиқотлар марказида ўз ўрнини топмоқда.

Бу, ўз навбатида, ташқи иқтисодий фаолиятни давлат томонидан тартибга солишда янгича ёндашув, бошқарувнинг замонавий, самарали усуллари жорий этишни талаб қилади. Авваламбор, шуни таъкидлаш лозимки, ташқи иқтисодий фаолиятни давлат томонидан тартибга солишда давлатнинг монетар ва фискал сиёсати, эркин савдо ва протекционизм сиёсати самарали қўлланиши, уларнинг ўзаро уйғунлашган ҳолда ижобий натижа беришига эришиш масаласи бугунги анжуман мавзусининг нақадар долзарблигини белгилаб беради.

Ташқи иқтисодий фаолиятни давлат томонидан тартибга солишнинг долзарб муаммолари сифатида қуйидагиларга алоҳида эътибор бериш зарур, деб ҳисоблайман:

1. Бугунги кундаги республикаимизда мавжуд ялпи талабни ҳисобга олган ҳолда товарлар импортини қисқартиришда ҳамда умумий импорт ҳажмини аниқлаш ва ишлаб чиқариш қувватларининг ички бозорга қиладиган таклифи ҳажмидан келиб чиқиб, бож тарифи

ва импортга акциз солиғи ставкаларини белгилашда оптимал қарор қабул қилиш муаммоси. Албатта, ҳозирги вақтда бу масала мутахассислар томонидан чуқур таҳлил қилиб ўрганилмоқда, унинг самаралари амалиётга жорий этилмоқда, лекин, амалиётда юқоридаги масалага оид кўплаб ҳолатларни учратиш мумкинки, бу муаммо тўлиқ ўз ечимини топиши учун тадқиқотлар, изланишларни янада кучайтиришни тақозо этади.

2. Валюта назорати: бу борада экспорт товарларининг қиймати камайтирилиб кўрсатилиши орқали ички солиқлардан қочиш, натижада эса валюта тушумларининг камайтириб кўрсатилиши оқибатида экспорт ҳажмига нисбатан импорт салмоғининг ортиб кетиши, сояли иқтисодиёт улуши ортиши муаммаоси, шунингдек, айрим лойиҳаларда амалга оширилаётган товар ва хом-ашёлар импортида нархларнинг асоссиз кўтарилишининг олдини олишга қаратилган чора-тадбирларнинг ижроси борасида солиқ ва божхона органлари фаолиятини янада уйғунлаштириш муаммоси ханузгача ўз долзарблигини йўқотмаган.

3. Товарларни синов ва сертификатлашда махсус текширув лабораторияларининг етишмаслиги, айниқса, божхона лабораторияси фаолиятини янада ривожлантириш ҳамда халқаро сифат менежменти бўйича халқаро ташкилотлар билан ўзаро ҳамкорликни янада ривожлантириш муаммолари масалалари кун тартибида турган бир вақтда ушбу муаммоларга алоҳида эътибор қаратиш билан бирга Жаҳон савдо ташкилотига аъзо бўлишнинг аҳамияти ва долзарблигини бугунги дунёнинг ривожланган давлатлар экспертлари ҳам эътироф этишмоқда.

4. Транспорт-логистика инфратузилмасини ривожлантириш, унинг ҳудудлар кесимида ҳам ривожланишини таъминлаш масаласи эркин иқтисодий ҳудудлар фаолиятини рағбатланиришда ҳам муҳим ўрин тутишини инобатга оладиган бўлсак, бу борада ҳам бир қатор муаммолар ўз ечимини кутмоқда.

5. Албатта, бугунги жаҳон ҳамжамияти, турли интеграцион бирлашмалар, халқаро ташкилотлар талаби ташқи иқтисодий фаолиятни давлат томонидан тартибга солишда иқтисодий тарифли усуллардан фойдаланишни қўллаб-қувватлайди, нотариф маъмурий усуллардан фойдаланишни рад этади, бу борада давлатимизда, афсуски, ханузгача маъмурий усуллар амалиётидан кенг миқёсда фойдаланиш масаласи ўз долзарблигини йўқотмай турибди.

Хурматли, анжуман иштирокчилари, анжуман мавзусидан келиб чиққан ҳолда шуни таъкидлайманки, муаммоларнинг аниқланиши, албатта, улар ечимини топишга туртки беради, амалиётда бу борада бир қатор ишлар амалга ҳам оширилмоқда, бундай анжуманнинг ташкил этилиши эса бу каби муаммоларнинг илмий ечимларини топишга хизмат қилади. Эътиборингиз учун раҳмат!

*Т.Н. Пардаев, Д.Н. Шарипова, ДБК
БИ Божхона тартибга солиниши ва
божхона тўловлари кафедраси
доцентлари, божхона хизмати
подполковниклари*

БОЖХОНА ТЎЛОВЛАРИНИ ҚЎЛЛАШНИ ОПТИМАЛЛАШТИРИШ ТАШҚИ ИҚТИСОДИЙ ФАОЛИЯТНИ ЛИБЕРАЛЛАШТИРИШНИНГ МУҲИМ ОМИЛИ

Мамлакатимизда ташқи иқтисодий фаолият соҳасида амалга оширилаётган ислохотлар натижасида, уни тартибга солиш халқаро амалиёт меъёрларига ва талабларига тобора яқинлашмоқда. Лицензияланадиган товарлар рўйхати бир мунча қисқарди, рухсат беришлар сони борган сари минимал даражага келтирилмоқда, эркин айирбошланадиган валютага рақобатбардош тайёр миллий маҳсулотларни экспорт қилиш, шунингдек ишлаб чиқариш соҳаси, айниқса экспорт салоҳиятига эга бўлган тармоқларга хорижий инвестицияларни жалб қилишни рағбатлантирувчи имтиёзлар тизими узлуксиз равишда такомиллаштирилиб бормоқда.

Республикаимизда олиб борилаётган ислохотлар самарасини янада ошириш мақсадида, мамлакатимиз Президентининг 2017 йил 2 февралдаги “Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича ҳаракатлар стратегияси тўғрисида”ги ПФ-4947-сонли фармони эълон қилинди¹. Унда иқтисодиётни янада ривожлантириш ва либераллаштириш 2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта асосий уствор йўналишларидан бири эканлиги белгилаб берилди.

Ташқи иқтисодий фаолият мамлакат иқтисодиётига бевосита таъсир этиб, уни янада либераллаштириш миллий иқтисодиётда

¹ Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 7 февралдаги “Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича ҳаракатлар стратегияси тўғрисида”ги 4947-сонли фармони. // Халқ сўзи. 2017 йил 8 февраль. 28 (6722)-сон, 2-бет.